

ભજનાવળી.

અંહર સ્વર્ગની નીસરણી, સીતાજીનું
હિના, કાચખા કાચખીનું ભજન, કેલઈયા,
તથા મુંઢરીના મહિના.

જપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

મુકુન્દસેલર સાકરલાલ ખુલાખીદાસ.

૪. રીચીરોડ—અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૭૩

સને ૧૯૧૭

આવૃત્તિ ૪ થી.

પ્રત ૪૦૦૦

અમદાવાદમાં ત્રણદરવાજા પાસે સુડીઓળમાં નંબર ૨૭૪૩
ના મકાનમાં આવેલા ધી રત્નસાગર પ્રી-ટીંગ પ્રેસમાં
શા. અમરતલાલ બેશીંગભાઈએ છાપી.

કીંમત એક આનો.

ગુજરાતી
અભિનવ
ગુજરાતી સાહિત્ય સંઘ

૬૬૩૧

ભજનાવળી.

સ્વર્ગની નીસરાણી.

ધન ધન રે આજ ધારણુ ધરીયાં;	૧
દયા કરીને મંદીર આવો રે રામ.	૧
ધરમરાજ ધરમપુરીમાં બેઠા;	
વૈષ્ણવની વારતા કરો રે રામ.	
પાપી પાખંડીને બાંધીને લાવો;	
વૈષ્ણવની રક્ષા કરજો રે રામ.	૩
એમ કહીને ચાર જમડારે ચાલ્યા;	
મૃત્યુ લોકમાં અવ્યારે ।મ.	૪
પાપી પાખંડીને કેમ ઓળખીયે;	
વૈષ્ણવજન કેમ ઓળખીયે રે રામ.	૫
સવારના પંદોરમાં નહાવું ને ધોવું	
પુન્ય ને દાન કાંઈ કરવાં રે રામ.	૬
એ એધાણીએ વૈષ્ણવ જાણવા;	
પાપી ચંડાલને બાંધી લાવો રે રામ.	૭
એમ કહીને ચાર જમડા રે ચાલ્યા;	
રાજના હાડમાં પેઠા રે રામ.	૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૭૩૧

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ લગનાવણી

વિષય ૩ - ૧ : ૧૨૧

પહેલો કહે હું તો તાવજ થઈશ;	
રાજના હાડમાં પેસું રે રામ.	૯
ખીંને કહે છે હું તો વઢદજ થઈશ;	
રાજની નાડીઓ જોઈ રે રામ.	૧૦
ત્રીંને કહે હું જોશી રે થઈશ;	
રાજના જોશ જોઈ રે રામ.	૧૧
ચોથો કહે છે હું તો શેડીઓ થઈશ;	
બજારે હાટ કાઢી બેસું રે રામ.	૧૨
એમ કહીને ચાર જમડા રે ચાલ્યા;	
રાજના હાડમાં પેઠા રે રામ.	૧૩
રાજની દાસી તો વઢદજ પોકારે;	
વઢદના વઢદ બોલાવે રે રામ.	૧૪
મંછારામ વઢદ તમે અહીંજ આવો;	
રાજની નાડીઓ જુઓ રે રામ.	૧૫
તાવજ તરીઓ ને એકાંતરીયો;	
ચોથીઓ જામરને જાણું રે રામ.	૧૬
એમ કહીને એક પડીકી આપી;	
લાંહાંને ત્યાંહાં ઘડીના થયા રે રામ.	૧૭
સગાંવહાલાં સરવે ટાળે થઈ બેઠાં;	
અંતરનાં સગાં સેડમાં પેઠા રે રામ.	૧૮
જીવ જતાં એનો કાષ્ટએ ન જાણ્યો;	
પલકમાં દેહજ પડીયો રે રામ.	૧૯
લીલુડા વાંસની પાલખી બંધાવો;	
ભિચકનારા ચાર બોલાવો રે રામ.	૨૦

ચાર જણા એની ચોપાઇએ ચાલે;	
પુરૂષે પાલખી લીધી રે રામ.	૨૧
ચકલા સુધી એને સરવ વળાવે;	
વહાલાં વળાવી પાછાં વળીયા રે રામ.	
પાછુંવાળીને પ્રાણી શું રે ભુઓ છો;	
ક્યાં ગયાં સગાં વહાલાં રે રામ.	૨૩
વહાલાં વળાવી તારાં પાછાં રે વળીયાં;	
વહાલી તે વનકેરી કાઠી રે રામ.	૨૪
પહેલે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચડીયા;	
ખીજે પગથીએ ભાલા દીઠા રે રામ.	૨૫
આ રે ભાલામા હવે કેમ રે ચલાશે;	
હવે તો શી ગતો થાશે રે રામ.	૨૬
ભાલા દેખીને પ્રાણી થરથર કંપ્યા;	
ધુશકે ધુશકે રોવાએઠા રે રામ.	૨૭
ભલો જમડો જીવને ફરી ફરી પુછે;	
શાં રે કર્યાં પુન્ય ને દાન રે રામ.	૨૮
નથી કર્યાં પુન્ય મેં તો નથી કર્યાં દાન;	
દાનનો મારગ ભુલી ગયો રે રામ.	૨૯
હું રે શું જાણું આગળ વિપત પડશે;	
જમડા તો માર ધણો મારે રે રામ.	૩૦
લોહાની ગેડીઓ વતી પ્રાણીને મારે;	
બરાડા ને જીમે પાડે રે રામ.	૩૧
ખીજે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચડીયા;	
ત્રીજે પગથીએ ગોખર દીઠા રે રામ.	૩૨

આ રે ગોખરમાં હવે ક્રમ રે ચલાશે;	
હવે તો શી ગતો થાશે રે રામ.	૩૩
જો રે જોડાનો દાન કર્યાં હોય તો;	
પ્રાણીને પાર ઉતારો રે રામ.	૩૪
જો રે જોડાને અનુગ્રહણ આલ્યો હોય તો;	
કેને બાડે આણી આપું રે રામ.	૩૫
ફરી ફરી મને શું રે પુછો છો;	
નથી કન્યાં પુન્ય ને દાન રે રામ.	૩૬
બલા તે જન્મડાને દયા રે આવી;	
જુનો જોડો એને આલ્યો રે રામ.	૩૭
જુડા જન્મડાની નજરે પડ્યો તે;	
ઘોલો મારી ખુચી લીધો રે રામ.	૩૮
દૈવતા ચોર તારે કાંઈ હતા કહેને;	
ઉત્તમ દેહીઓ તમને આલી રે રામ.	૩૯
ફરી ફરીને હવે મનખો નહીં આવે;	
લક્ષ ચોરાશીમાં પડશે રે રામ.	૪૦
ત્રીજો પગથીએ પ્રાણો જેમ તેમચડીયાં,	
ચોથો પગથીએ ભુખો લાગીરે રામ.	૪૧
આરે ભુખોમાં હવે ક્રમરે ચલાશે;	
હવે તો શી ગતી થાશે રે રામ.	૪૨
ઓ પેલા ઓ પેલા ભંડાર ભરીયા;	
તેમાંથી શેર અન્ન આપોરે રામ;	૪૩
એકસોને બે વાસ સુધીરે કમાયો;	
ઉપલે બરડ બળુ બળુરે રામ.	૪૪

લાખોપતીએ લાઇઓ હુંએ કહેવાતો;	
વહાણો જેને ઘેર ચાલેરે રામ.	૪૫
તેમાંથી કાંઇ તારે હાથે આલ્યાં હોયતો;	
તે તારી સાથે આવતરે રામ;	૪૬
ચંપુ ઝારીઓ તારી કારેરે મેલશે;	
ખોખરી દુહુણી સાથે આવે રે રામ.	૪૭
ચોથે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચડીયા;	
પાંચમે પગથીએ રૂધીર દીઠા રે રામ.	૪૮
આરે રૂધીરમાં હવે ક્રમ રે ચક્રાશે;	
હવે તો શી ગતો થાશે રે રામ.	૪૯
જે રે ગાયોના દાન કર્યો હોય તો;	
તરી પાર ઉતારે રામ.	૫૦
નથી કર્યાં પુન્ય મેં તો નથી કર્યાં દાન;	
દયાનો મારગ ભુલી ગયો રે રામ.	૫૧
પાંચમે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચડીયાં;	
છઠે પગથીએ થંભ દીઠા રે રામ.	૫૨
એરે થંભ રે પ્રાણીને બાથ ભીડાઓ;	
અડધ બળ્યો ને અડધ રહ્યો રે રામ.	૫૩
ભાઈ રે વૈમાન તારાં ઉભાં રે રાખ;	
તેં તો શા કર્યાં પુન્ય ને દાન રે રામ.	૫૪
ઉનાળે જેણે પરખો મંડાવી;	
ચોમાસે આપ્યાં વિશ્રામ હામ રે રામ.	૫૫
શીયાળે ડગલા ને ટોપીઓ આપી;	
ભુખ્યાને ભોજન આપ્યાં રે રામ.	૫૬

ધ્રાત્વણુ શ્રવણુને મેં તો સીધાં રે આખ્યાં;	
જમે પુન્યે વિમાન મળીયા રે રામ.	૫૭
છઠે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચડીયા;	
સાતમે પગથીએ કુંડ દીઠા રે રામ.	૫૮
ચારે બેસીને જેણે ચાડીઓ ખાધી;	
જુડી સાખ્યો ઘણી પુરી રે રામ.	૫૯
એરે પ્રાણીને પેલા કુંડમાં નાખો;	
એની તે શી ગતો થાશે રે રામ.	૬૦
કાનખજુરા એના કાનમાં પેસે;	
હાડીયા આંખો કાચે રે રામ.	૬૧
સ્વર્ગની નીસરણીનાં સાત પગથીયાં;	
ગાય શીખેને જે કોઈ સુણે રે રામ.	૬૨
ભટ પ્રેમાનંદ એમજ કહે;	
વૈકુંઠ તેનો વાસ રે રામ.	૬૩

સીતાજીના મહિના.

॥ શ્રીગણેશાયે નમઃ ॥ શ્રીશારદાયે નમઃ ॥ શ્રીગુરુભ્યો નમઃ ॥

॥ અથ શ્રીસીતાજીના બાર મહીના લખ્યા છે ॥

સખી બેસતાં કારતક માસ, કંથ સિધાવિયો ॥ અતિ ટાઢ કરે
ચણકાર, શિયાળો આવીયો ॥ સખી નાખી ગયો નિરધાર, મને મુકી
પરવર્યો ॥ વધીને થઇ વેરણુ રાત, કે જન્ય ન જીવડો ॥ ૧ ॥

સખી માગશરે મદ જન્ય, આળાપણુ દોયલુ ॥ જેના પીયુ ગયા

પરદેશ, સુખ નહીં સોયલું ॥ સખી સુની સુવાની સેજ, સુના ધર
ઔરડા ॥ જેના ખીયુ ગયા પરદેશ, તેના દિન દોયલા ॥ ૨ ॥

સખી પોપ માસે પરભુમી, પોતાના સાબળે ॥ રીતા ઝુરે એ-
કલડાં આંચ, ઉઝ્યો દુઃખડાં ભરે ॥ સખી કોઇ આવે કોઇ જાય,
સંદેશો મ્હાથનો ॥ હજી કાગળ ન આવ્યો કાંઈ, હરીના હાથનો ॥ ૩ ॥

સખી આવ્યો હવે મહા માસ, સજ્જન મને સાંભરે ॥ એવો
વાય હીમાળાનો વા, દેહી મારી થરથરે ॥ સખી પોતાના દીલની
બાત, કોની કને ખોલીયે ॥ જીવ જોડ્યો રામની સાથ, અવર ન
ખોલીયે ॥ ૪ ॥

સખી ફાગણે ધુલ્યાં ધુલ, કે તરે તમામનાં ॥ પશુ પિયુજ વસે
નહીં પાસ, કુદ શા કામનાં ॥ રૂડા ગાય વસંતના રાગ, હોળી
આવી દુકડી ॥ જેને કંથતણો વિન્નેગ, શાને ભાવે સુખડી ॥ ૫ ॥

સખી પીપળે આવ્યાં પા', નાથ નવ આવીયા ॥ એ રીતે
પાંચ માસ, પીડાથી ગમાવીયા ॥ સખી ચૈતરે માઈ મન ચિંતાતુર
ચાલતું ॥ નાવ્યો કાગળ કટકો એક, સંકટ બહુ ચાલતું ॥ ૬ ॥

સખી વૈશાખે વિપરીત વાત, હિંમ મારી ના ટકે ॥ પાડી
વનમાં શાખ ને દ્રાખ, સુડામાંહી સાટકે ॥ સખી ઉનાળે હુ વાય,
અગન અંગમાં ઝરે ॥ હોય નાથ વિખુટી નાર, ઝુરી ઝુરી તે મરે ॥ ૭ ॥

સખી જ્યેષ્ઠ સૈયરની સાથ, સરોવર ઝીલતાં ॥ નિજ પીયુ જતાં
પરદેશ, હૃદય નથી ખીલતાં ॥ સખી નાથ વિના નાહી ઘોષ, અં-
ખોડા શું વાળીએ ॥ વિના રવામી વપુ શણગાર, હવે ટાળીયે ॥ ૮ ॥

સખી આપીયો અષાઢમાસ, વૃષ્ટિ જળ બહુ કરે ॥ બોલે બ-
પૈયા પેઉબોલ, અજંપો અતિ કરે ॥ સખી ઘોર અંધાવી રાત, ઠ-
મકની દામની ॥ સુનાં ધણી વગરનાં દોર, સેજે શા કામની ॥ ૯ ॥

સખી ભરીયાં સરોવર નીર, શ્રાવણ વરસે સરવડે ॥ મારાં
ભીંજાય નવરંગ ચીર, આંખોથી આંસુ પડે ॥ સખી પોતાના પેઢિ
શું પ્રીત, કરી તે પાળાયે ॥ ખીજ નીચ જનોથી નેહ, પુરત નેહ
ટાળાયે ॥ ૧૦ ॥

સખી ભદરવે ભરથાર, ઉરે અભિલાખીયો ॥ પાંખાં અન વિ-
વિધ નથી નાચ, કહો કેમ ચાખીયે ॥ સખી દુઃખના દત્તા ટલ
વીસ, આવેરા ઠેલીયે ॥ એવી લાંબણ પડને લાખ, માયા નવ
મેલીયે ॥ ૧૧ ॥

સખી સાંભળ્યું આસો માસે, પથ્થર રામે ટારીયા ॥ પાંખી
સાગર ઉપર પાજ, વાંદને ઉતારીયા ॥ રાણી નાખીઓ રાવણરાય,
સીતા ઘેર લાવીયા ॥ અતિ વરત્યો જયજયકાર, અપોધ્યામાં અ-
વીયા ॥ આવ્યા ભરત શત્રુધન, બેઠ્યા સહુ ભાઈને ॥ સમાયો લ-
રીનો રોષ, સંભળાવે ગાઈને ॥ નર નારી શીખે સુણે ગાય, તેને
સુખ સહુ મળે ॥ ભાગે ભવની ભાવદ સરવ, શું તક સેહેને ફળે ॥
રૂડા માઈને બારે માસ, બોળા રામના ॥ પોતે શ્રી હરી સમરથ
પુરે મન કામના ॥ ૧૨ ॥

॥ સીતાજીના નહિના સમાપ્ત ॥

અથ શ્રી કેઈલયો પ્રારંભ.

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી શારદાય નમઃ ॥

શેઠ સગાળશા સાધુને સેવે, વાણીયો પાળે વરત;

ન મળ્યા સાધુ ને રહ્યા અપવાસી, તારવા આવ્યા નરત. ૧

- કુચ્છ કુડીયા થઈને રે, વેશ અતીનનો લઈને રે;
ચંગાવતીએ ચરણામ્રત લીધાં, નવરાવીને નાથ. ૨
- પદંગ ઉપર પધરાવીને, સ્વામી કીધા સ્થાન;
ખાંધે ભોજન ખીરનાં કીધાં રે, પીરશીને આગળ દીધાં. ૩
- ખીર રોટલી અમે જમતા નથી, નથી અન્નનો આહાર;
માઝનલોક અત્રે માંસના આહારી, એમ બોલ્યા કીરતાર. ૪
- બાવા વચન બોલ્યા આધુ રે, સમજી લેજો સાધુ;
કસાઈવાડે જઈ કરીને, છુપાવી લાવ્યા માંસ. ૫
- ચંગાવતીએ રસોઈઓ સુધારી, પીરસીઓ પરસાદ;
વાયુ ઢાળે નર ને નારી રે, જમો તમે દેવ મોરારી. ૬
- અમે રે માટી માણસની જમીએ, પરમાટી ન પ્યાર;
અધોરપંથમાં રહેવું અમારે, ખેલ ખાંડાની ધાર. ૭
- વાણીડા વર્તજ ફળશે રે, એથી અવિનાશી મળશે;
માગ્યું વેચાથી માણસ ન મળે, હૃદયેથી નહિ હાર ૮
- માત પિતાએ પરિણામ કીધાં, કેલઈઓ સંહાર;
વાતો તો રહેશે વિશેષ રે, કેલઈઓ લાલને લેખે. ૯
- ભણતો ગણતો બાપ્ય કેલઈયા, માન હમારી પ્રતિત;
માત પિતા તારાં મારવા બેઠાં, આંગણે આગ્યો અતીત. ૧૦
- ધુતારો ધુતીને જાશે રે, પછી પસ્તાવો થાશે રે;
એ શું બોલ્યા ગુરૂ અમારા, માવીતર છોઆં કેમ જાવ. ૧૧
- નવ માસ જોણે આધાન રાખ્યો, ગુણુ આશિંગણુ થાય;
ભક્તિ મારી શીરને સાટે રે, શું થાશે મસ્તક માટે ૧૨
- હું ભાગું તો ભોમી લાજે. ભોરીંગ ન બીલે બાર;
મેરૂ સરીખા કેલવા લાગે, આકાશરે આધાર. ૧૩

મહેરામણ માઝા મુકે રે, કેવધયો સત્ય ન ચુકે રે;	
રજા રે લઇને ત્યાં કેવધયો, આગ્યો પોતાને આવાસ.	૧૪
માતાએ મુખનાં મીઠાં લીધાં, નાખીને નિશ્વાસ;	
આવતો ઉરમાં લીધો રે, માંવાને પરીયાણ કાધે.	૧૫
એ શું બોલ્યાં માતાજી અમારાં, નાંખી નીસાસો આજ;	
સફળ મનખો કેવધયાનો, માંસ જમે મહારાજ.	૧૬
ધન્ય ધન્ય આજનો દહાડો રે, જુગતે જીવણને જમાડો;	
માતા પિતાએ બેએ મળીને, હેદયું કેવધયાનું શીશ.	૧૭
અણુઘટિત તો એણે કીધી, જમાડવા જુમદીશ;	
બેલ રચ્યો ખરો રે, પ્રભુ હવે પારણું કરો.	૧૮
નાથ કહે છે મારી નજરે, લાવો પુત્ર તમારો જેહ;	
મસ્તકની તમને માયા લાગી છે, એમ અવિનાશી કહે.	૧૯
તમે છો નર ને નારી રે, જુવો મન વાત વિચારી;	
ખાંડણાં ખાંડો મુખથી હસો, પાવલ પેર.	૨૦
તમે છો સાચ. સતી રે, એમ બોલ્યા જુના જતી;	
મસ્તક લઈ ખાંડણીયામાં ખાંડે, પિના ને વળી માય.	૨૧
આંખમાં એમને આંસુ ન આવે, હરખે હાલસડાં ગાય;	
બોજનીયાં તો લાવયું કીધાં, પીરસીને આગળ દીધાં.	૨૨
સત્યવાદી તમે સાચાં સતી, સત્ય અમારે છે એહ;	
વાંઝીયાનું અમે જમતા નથી, એમ અવિનાશી કેહ.	૨૩
તમે છો નર ને નારી રે, જુઓ મન વાત વિચારી;	
સગાળશાને મનમાં ચોરી, ખીણું ન મળે બાળ.	૨૪
લગવાન અહીંથી ભુખ્યા જાય, તો નિશ્ચે ખુલ્યો કાળ;	
બંદગીઓ સંતની કરીએ રે, નિકર વણ માર્યા મરીએ.	૨૫

સગાળશા કહે પુરવ જનમનાં, પ્રગલ્યાં અમારાં પાપ;	
ગુર દુભાયે ગોતરી માર્યો, મરેલાં મા ને બાપ.	૨૬
નગરી દવ લગાજો રે, તેં તો મારો ખેલ બગાજો;	
ચંગાવતી કહે પાંચ મહિનાનું, મારે છે ઓધાન.	૨૭
બલે આવ્યા સ્વામીભાવ અમારે, તમ સરીખું કામ;	
ધેણી મેં તો તમને ધાર્યા રે, તમે મારા ખેલ સુધાર્યા.	૨૮
ચંગાવતીએ છરી લીધી, પાળી માંડી પેટમાંય;	
અચાનક નાડા ઉડીને, બહુ નમીયે ઝાલી બાંચ.	૨૯
કેવલધ્યાને સજીવન કીધો, બેડો રમે છે બહાર;	
સદાય ચરણે રાખો તમારે, દયા કરોને દયાળ.	૩૦
પછી સતી બોલ્યાં વિચારી રે. બુદ્ધ દેખ્યો ભક્તિ તમ રી;	
બણતો ગણતો આવ્યો કેવલધ્યો, લાગ્યો હરીને પાય.	૩૧
માતાએ મોતીડે વધાવ્યો, હૈયડે હરખ ન માય;	
દાતા રે તો દરશન કીધાં રે, લાહવો લાખેણો લીધો.	૩૨
શગાળશાશેઠ ચંગાવતીએ, એવું ધારેલું નેમ.	
બાણ પરતાપે બણે નટવરદાસ, તેને તરછોડાયે કેમ.	૩૩
મોહનજી મળવા માટે રે, જાવું વૈકુંઠની વાટે;	

॥ ઇતિ શ્રી કેવલધ્યો સંપૂર્ણ ॥

કાચબા કાચબીનું ભજન.

કાચબો અને કાચબી, એતો હતાં હરીનાં દાસ,
દરશન કારણે ખારણે આવ્યાં, રાખીને વિશ્વાસ;

- આવતાં નજરે લાખ્યાં, ઝાલીને બાંધીને માર્યાં. ૧
- કાચબો કહે છે કાચબીને, તું ધારણ રાખે ધીર,
આપણને ઉગારશે વા'લો, જુગતેથી જાદવ વીર;
ચિંતા મેલી ચરણે આવો, ગરવા તુંને નહીં દે માવો. ૨
- વારે વારે તુંને વારતી, મારું કંથ ન માન્યું કે'ણ,
કાળ આવ્યો ફાણ રાખશે, તમે નીચાં શું ઢાળો નેણ;
પ્રભુ તારો નાવીયો પ્રાણી, માંજે આવી મોત નિશાની. ૩
- અબજાને ઇતિહાસ ન આવે. કરે કોટી ઉપાય;
કીધું ન માને કોઈનું એતો, ગાયું પોતાનું ગાય;
એવી વિશ્વાસની વાણી, પ્રથમ પહેલી મત છે પ્રાણી. ૪
- કાચબી કહે ક્યાં ગયો, તારો રાખણહારો રાધ,
પ્રાણ ગયા પછી પહેંચશે, પછી શું કરશે તારો રામ;
મુવાટાણે મતિ મુઝાણી, દુષ્ટા પછી ઝાલવું શું તાણી. ૫
- ત્રિકમજી ત્રણલોકમાં, મારે તમારો વિશ્વાસ,
અટક પડે ત્યારે આવજો, મારા આત્માના ઓધાર;
છોગાળાજી વાત છે છેલી, થાને બળતાના બેલી. ૬
- ત્યારે કાચબી કહે કાણ ઉગારે, તારો જાતો રહ્યો જુગદીશ,
ચાર દીવસથી સળગાવીયાં, લઈ રે ઓર્યાં વીચાંચીચ;
આમાંથી ને ઉગરીએ, પાણી બહાર પગ ન ભરીએ. ૭
- બળતી હાય તો બેસ મારી, પીડ ઉપર રાખું પ્રાણ,
નીંદા કરે મારા નામની, એ તો મારે છે મુજને બાણ;
વા'લો મારે આવશે વાર, આપણને ઉગારવા સાર. ૮
- કાચબી કહે કીરતાર ન આવ્યો, અને આપણો આવ્યો અંત;
હરી નથી કોના હાથમાં, તમે તેશું બાંધ્યો તંત,

જેનો વિશ્વાસ છે તારે, તેનો ઈત્યાર નહીં મારે. ૯
 વિઠ્ઠલજી મારી વારે ચડજો, શામળા કરજો સાર,
 લાજ લોપાશે લોકમાં, પછી બીજી કોની વહાર;
 હારી મારી હાંસી થાશે, પ્રભુ તારી પતીત જાશે. ૧૦
 ત્યારે કેશવજીએ કરૂણા કીધી, મોકલ્યો મેઘ મલહાર,
 આધાનમાંથી ઉગારીયાં, ઓલ્યા કાચબાને કીરતાર;
 ભોજલ કહે ભરસો જેને, ત્રિકમજી તારશે તેને. ૧૧

॥ કાચબા કાચબીનું ભજન સમાપ્ત ॥

—❀❀❀—

સુંદરીના મહીના.

આવ્યો કારતકને રે ટાઢડી ચમકી, ને પેઢિડે માંડ્યાં પ્રયાણ;
 હાંડામાં હાલક લોલુ વ્યાપીને, વાલમીએ પુરેલું વાણ. વાલમીએ પુર્યાં
 વાણ તે વાણી, ઝરે નેણ ને નીસરે પાણી; એમ સેજ સંભાળી સુંદરી
 સુતી, આવ્યો કારતક ને ટાઢડી ચમકી, ને પેઢિડે માંડ્યાં પ્રયાણ. ૧

નતરે અંગુડી અંગડામાં થાય, ને માગશરમહિના માંય; નાથ
 વિનાની કામની સુતી ને, મીઠડાં મોળાં અન્ન તે ન ભાવે. નાવલીયા
 વિના નિંદ્રા ન આવે, એમ કરતાં કરતાં રેણી જાય. નતરે અંગીડી
 અંગડામાં થાય, ને માગશર મહીના માંય. ૨

પોષ મહીનાની પ્રીત છે દોયલી, ને રહે ન શીઆગાની રાત;
 કંથ વિનાની કામની નારીને, જુઠડા જોયન જાય. જુઠડાં જોયન
 જાય, તે જહાંનાં સાંજ પડે, ને પીઠ પીઠ ફરતાં એમ. પીઠિડે
 ગયો છે માયા મેલી, પોષ મહીનાની પ્રીત દોયલી.

મહા મહીનામાં મનાવી નાથને, સોળે સજે શણગાર; કાંપી
કડલાં ને વીંછવા લાગે, ને ઝાંઝરનો ઝમકાર. ઝાંઝરનો ઝમકાર તે
કહીએ, અંધારી રાત ને એકલી છીએ; એમ સરવે સુંદરી મળી
સરોવર જાય, મહા મહીને વરત માનવી નાય. ૪.

દુડી રે રતો વસંતની આવે, ને ફુલો ફાગણ માસ; દોળા
બળે ને હાડમાં દાઝો, ને નારી મેલે નિશ્વાસ. નારી મેલે નીસાસ
ને નારી ગયો હંસને હું રહી છું હારી એમ સરવે સુંદરી મળી સં-
દેશો કાવે, રૂડી રતો વસંતની આવે, ફુલો ફાગણ માસ. ૫

સતયાળ ચૈતરના કહીએ, ને વનરે પત્તીઆ વેશ; આવ્યા
આંખા ને કાયલ ટઉકે, તોય પીયુ પરદેશ. તોય પીયુ પરદેશ તે ક-
હીએ, કામણગારો નાવલો કહીએ; અને પાંખો હોય તો ઉડીને જ-
ઈએ, સતયાળા ચૈતરના કહીએ.

વૈશાખ મહીનાનાં વાદળાં હાલે ને અગટે ન માયા સાખ ગંગે
ને સુંદરી જુવે, જ્વેખનના દન જાય. ને જાણતાં રવી આથમે ને પીડે
પીડે કરતાં સેજે સુતા સાજણા સાલે, વૈશાખ મહીને વાદળાં હાલે.

આવ્યા આંખા ને જોડ જણાયો રે, વચમાં પાક્યાં રે વન;
કાયલ ગપૈયા પીડે પીડે કરે ને, સો નામ લેરે સજન. તે અરે
ઓતરની વાદળી દખણમાં પાળી લરે, એમ વાયા વાને મેંતો જ-
ણાણો, આવ્યા આંખાને જોડ તો જણાયે.

અસાડ ધડુકી ઉલટી આવ્યા, ને વીજળી કરે ચમકાર; કાયલ
ગપૈયા પીડે પીડે કરે ને, મોરલાં કરે મલાર. મોરલાં કરે મલાર તે
કહીએ, અંધારી રાતને એકલા છીએ; હજુએ નાથનો સંદેશો ન
આવ્યો, અસાડ ધડુકી ઉલટી. ૬.

શ્રાવણ મહીને સુંદરી રૂવે, નયણે ખટકે નીર; ટપક ટપક મે
ઉલા વરસે, ને ભીંજાય નવરંગ ચીર. ભીંજાય નવરંગ ચીર તે મારા
નાથ ગયા ને ક્યાં નકારા; એમ ઉઝી ચઢીને વાટડી ભુવે, શ્રાવણ
મહીને સુંદરી રૂવે. ૧૦

ભાદરવે મહીને અન્ન ન લાવે, એ સુખ નહીં રે શરીરે; ઉંચ
રે ચડુ નીચી ઉતર, જોઈ પીયુની વાટ; તોએ વાર જોશોડા આવે
જોશ જોવરાવું, કહો જોશી પીઠિ કદી ઘેર આવે ભાદરવે.

આસો મહીને હરી નવ આવ્યા, ને ગરબા માવા; કેમ કે
જાઉં શેવ મુંવાળી લાક્ષ્મી, સંધુ ને વાલા વિના નવ ખાઉ વાલા
ખાઉ વાલા વિના નવ ખાઉ, તે ખાઉ શરીર શોભાવું; લાગે નહીં
સારું જો ઘેર હોય પીઠિ તો લાગે ખારા; આસોમહીને હરી નવ આવ્યા.

અધીક માસે હરી ઘેર પધાર્યા, સુખ થયું શરીર સરસ સખીયું
જોણી મળીને નવલી જની સહિ નાર તે નાર સહિ નવલી જની સહિ
નાર નાર તે નારી મેતા કામજીએ વાત ભણી સારી; નાથ આવ્યા
તે સહિ કામ સધાર્યા અધીક મહીને હરી હરી ઘેર પધાર્યા.

॥ સુંદરીના મહીના સમાપ્ત ॥

